

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

13 juni 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, MEDIA EN SPORT

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de commerciële activiteiten van de openbare omroep

Vraag om uitleg van de heer Dany Vandenbossche tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over het literaire archief van de VRT

Commissie voor Cultuur, Media en Sport

Donderdag 13 juni 2002

VOORZITTER : De heer Jos Stassen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.36 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de commerciële activiteiten van de openbare omroep

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Decaluwe tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de commerciële activiteiten van de openbare omroep.

De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn vraag over de commerciële activiteiten van de openbare omroep gaat specifiek over de zogenaamde Radio 2 Cafés. Sinds enige tijd zien steeds meer horeca-uitbaters met lede ogen aan dat hun zaak bijna leeg is, terwijl de Radio 2 Cafés in de onmiddellijke omgeving bijzonder goed draaien. Waar ze vooral moeite mee hebben is dat die Radio 2 Cafés genieten van massale reclame en ondersteuning van de VRT-radio zelf, zodat ze goed vol zitten.

Ook VTM heeft al zulke initiatieven genomen. Daar is op zich niets verkeerd aan. Het gaat gewoon om commerciële activiteiten. In dit geval rijst echter de vraag of de Radio 2 Cafés, al dan niet met gemeenschapsgeld gesteund, geen oneerlijke concurrentie aandoen aan de horeca in de onmiddellijke omgeving.

Mijnheer de minister, volgens de publieke opinie zijn deze handelspraktijken wel degelijk een vorm van oneerlijke concurrentie. Hoe staat u daar tegenover ? Zijn er afspraken over de commerciali-

sering van de namen van de openbare radiozender ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, voor een goed begrip verwijs ik eerst naar het decreet, waarin een aantal zaken zijn opgenomen omtrent deze materie. Ik citeer uit artikel 6 paragraaf 2 van de gecoördineerde mediadecreten : 'Tot het maatschappelijk doel behoren eveneens het verrichten van merchandising en nevenactiviteiten voor zover ze samenhangen of verband houden met de omroepactiviteiten.'

U herinnert zich wellicht het debat over het radio-omroepdecreet. We hebben hilarische discussies gevoerd over de samenhang tussen artikel 6 en artikel 9. Uiteindelijk werd overal in het decreet de passage toegevoegd : 'voor zover ze samenhangen of verband houden met de omroepactiviteiten'. Op zeker moment werd opgemerkt dat de VRT met deze regeling letterlijk een koekjesfabriek zou kunnen overnemen.

Ik citeer verder : 'Met merchandisingactiviteiten wordt bedoeld alle activiteiten die gericht zijn op het behalen van voordeel uit de bekendheid van programma's. Met nevenactiviteiten wordt bedoeld alle commerciële activiteiten andere dan die bedoeld in paragraaf 1 en in het tweede lid.' Dat is de tekst van het decreet. Dit betekent dat merchandising kan worden gedefinieerd als activiteiten die gericht zijn op het behalen van voordeel uit de bekendheid van programma's, en dat nevenactiviteiten alle andere commerciële activiteiten zijn.

Artikel 6 paragraaf 3 van de mediadecreten gaat nog verder : 'De VRT kan, in zover ze samenhangen of verband houden met de omroepactiviteiten, alle activiteiten verrichten die rechtstreeks of onrechtstreeks kunnen bijdragen tot de verwezenlij-

Van Mechelen

king van zijn maatschappelijk doel.' Artikel 3 van de statuten van de VRT bevestigt deze activiteiten als 'de doelstelling van de vennootschap.' Deze activiteiten behoren dus uitdrukkelijk tot het maatschappelijk doel van de VRT voor zover ze steeds verband houden met de omroepactiviteiten.

Voor de volledigheid verwijs ik ook naar artikel 4 van de beheersovereenkomst met de VRT. Ik citeer : 'Radio 2 is gericht op een breed publiek en legt sterk de nadruk op regionale informatie. De productiecentra in de provincies stimuleren het gemeenschapsleven en de socio-culturele activiteiten in de regio.' Verder wordt vermeld : 'de voortzetting van een gediversifieerd promotiebeleid per net om ook via die weg het contact met de burger en het publiek te intensifiëren'. Met betrekking tot de performantiemaatstaf luidt het : 'Om de band met het publiek te behouden, zal de VRT zijn promotiebeleid per net voortzetten en publieke manifestaties organiseren en erop aanwezig zijn, om van daar dan rechtstreeks uit te zenden.'

In het jaarlijks VRT-rapport wordt dit uitvoerig toegelicht en wordt geïllustreerd hoe de regionale invulling en vooral de verankering gebeurt. Ik kan dit citaat ter beschikking stellen van het commissiesecretariaat. Het komt uit de rapportering van de VRT.

De VRT heeft dus een ruime waaier aan mogelijkheden om naast het omroepen zelf extra activiteiten te ontwikkelen die met het omroepen verband houden. Dit werd trouwens vastgelegd in het decreet van 25 januari 1995. De uitwerking van de nevenactiviteiten die de VRT ingevolge het decreet mag ontwikkelen, behoort tot de louter operationele bevoegdheid van de VRT, die er dus autonoom over kan beslissen. Ik verwijs hiervoor ook naar het VRT-decreet en het debat dat we daar destijds over hebben gevoerd.

In de eerste beheersovereenkomst werd de basis gelegd waarop nu wordt voortgebouwd. Ik citeer uit die beheersovereenkomst : 'Radio 2 brengt hoofdzakelijk amusement en regionale informatie en stimuleert de culturele activiteit in de regio.' Verder lees ik : 'Verdere ontwikkeling van het promotiebeleid per net om ook langs die weg het contact met het publiek te intensifiëren.'

De VRT liet me weten dat het concept van de Radio 2 Cafés volledig gebaseerd is op het imago van Radio 2. Het is een vorm van promotie van het omroepprogramma van de VRT. Ten behoeve van

zelfpromotie mag de VRT via zijn kanalen promotie maken voor zijn eigen producten, zoals de Radio 2 Cafés. Deze vorm van zelfpromotie kan mijns inziens ook door andere omroepen worden bedreven, wat in het verleden al is gebeurd, zoals u zelf stelde. Hetzelfde geldt voor de positionering van de merken van de VRT op de markt door middel van merchandising of andere nevenactiviteiten.

Ook op dat punt vechten de commerciële omroepen met dezelfde wapens. Alle Vlaamse omroepen, dus ook de commerciële, hebben de mogelijkheid hun merchandising- en nevenactiviteiten te ontwikkelen. Zij kunnen alle dus deze vormen van promotie toepassen.

Dat de Radio 2 Cafés de horeca zouden ontwrichten lijkt me wat te sterk uitgedrukt. Er zijn slechts vijf zulke cafés in heel Vlaanderen. Ik heb laten natrekken wie die cafés eigenlijk uitbaat. De VRT deelde mee dat ze worden uitgebaat zonder enige financiële band met de VRT. Het zijn dus cafés zoals de andere, maar ze heten Radio 2 Cafés. Op die manier versterken ze de merknaam en het imago van Radio 2.

Over de vraag of er sprake is van oneerlijke handelspraktijken, wens ik me niet uit te laten. Er kan een klacht worden ingediend bij de daartoe geëigende instelling, zodat een rechter zich erover kan uitspreken.

Zoals aangekondigd, kan worden begonnen met de studie over de financieringsstromen van de omroepen in Vlaanderen. De aanbesteding voor die studie is achter de rug en de laatste onderhandelingen worden gevoerd met de best gerangschikte kandidaat. Vrijdag ben ik in kennis gesteld van een klacht van de Vlaamse Mediamaatschappij en VT4 over een aantal commerciële activiteiten van de VRT. Ik heb die klacht doorgegeven aan de administratie Media om er het gepaste gevolg aan te geven.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de minister, u zegt dat er nog maar vijf Radio 2 Cafés zijn. Een café-uitbater moet maar geluk hebben om te worden uitgekozen als Radio 2 Café, en omgekeerd het ongeluk hebben om naast zo'n café te wonen. Als dit fenomeen uitbreidt, kan er toch een probleem ontstaan voor de betrokken horeca-uitbaters.

We hebben al verschillende discussies gevoerd over de commercialisering van de VRT-activiteiten. Tot

Decaluwe

nu toe wordt dat nog steeds juridisch correct gespeeld. Toch is het nieuw dat er klachten zijn van de VMM en VT4 over bepaalde commerciële activiteiten. Mijnheer de minister, welke rol speelt het VCM hierin ? Bereidt de administratie documenten voor voor het VCM ?

Minister Dirk Van Mechelen : Ik bevestig dat er vorige vrijdag een gesprek is geweest over een aantal opmerkingen van de heren Tillieux en Claeys over bepaalde praktijken van de openbare omroep. Ik heb de nota van dat gesprek voorgelegd aan de administratie Media, die er ten gepasten tijde de regering of het VCM over kan aanspreken.

Het staat de VMM vrij om zelf een klacht in te dienen bij het VCM. Het is belangrijk dat de openbare omroep binnen haar juridische grenzen is gebleven. In welke mate kunnen die grenzen worden behouden of verlegd ? Over die vraag kunnen we discussiëren met de voorzitter van de raad van bestuur en de directie van de openbare omroep, als we het jaarlijks rapport van de openbare omroep ontvangen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.48 uur.*

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 11.55 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Dany Vandenbossche tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over het literaire archief van de VRT

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vandenbossche tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over het literaire archief van de VRT.

De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag is ingegeven door mensen die aan bronnenstudie doen. Er zijn in de VRT drie bronnen voorhanden : een beeld-, een klank- en een papieren archief.

De betrokken personen beweren dat het zeer onduidelijk is wat er in het klank- en beeldarchief wordt bewaard omdat er geen richtlijnen over bestaan. Bij de consultatie van klank- en beeldarchieven blijken bij de archivering hier en daar fouten te zijn gebeurd. In de sector wordt gezegd dat die archieven niettemin degelijk zijn bijgehouden.

Anders is het gesteld met het papieren archief. Het grootste deel van dat archief blijkt zich te bevinden in het Amerikaans Theater. Twee dappere mensen ontfermen zich daarover, zoals iemand van een uitgeverij mij schreef. Hun opdracht is het behoud van het papier, en het verjagen van de muizen. Het papieren archief is moeilijk te consulteren omdat het niet degelijk werd bijgehouden of gearchieveerd. De betrokken persoon beweert dat er zich in dat archief documenten over de geschiedenis van de openbare omroep bevinden, die van een onschatbare waarde zijn. Hij beklaagt er zich terecht over dat het niet werd gearchieveerd en dat er problemen zijn met de bewaring ervan.

Het papieren archief omvat tevens een literair archief, omdat nogal wat auteurs een briefwisseling hebben gevoerd met de VRT. Er is iets mis met dat papieren archief. We moeten onszelf daarvoor op de borst kloppen, omdat we in geen enkele beheersovereenkomst met de VRT een bepaling over het bewaren en consulteren van het archief hebben opgenomen. Er wordt dus zonder enige richtlijn gewerkt. Daardoor is de beslissing van wat wel en wat niet wordt bijgehouden, willekeurig.

Mijnheer de minister, ik heb gearzeld of ik deze vraag aan u of aan de minister van Cultuur zou stellen, omdat het over een consulteerbaar archief gaat dat tot het publiek domein behoort. Klopt het dat het papieren archief van de VRT niet consulteerbaar is ? Het wordt wel bewaard, maar waarschijnlijk is er al een stuk verdwenen. Wat kunnen we aan die toestand doen ? We hechten toch veel belang aan roerend cultureel erfgoed en archieven. Het zou jammer zijn dat het archief van de openbare omroep in een erbarmelijke toestand verkeert en dat het niet ontsloten is. Het is niet mijn bedoeling om op de VRT te schieten. Ik begrijp het probleem, want het ligt ook aan ons, omdat we daarvoor geen richtlijnen hebben gegeven. Ik hoop dat er een initiatief komt om hieraan te verhelpen.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, ik moet eerlijk toegeven dat de vraag van de heer Vandenbossche voor enige paniek in de ran-

Van Mechelen

gen heeft gezorgd. Bij de VRT viel iedereen uit de lucht. De VRT zegt dat hij niet beschikt over een literair archief.

De heer Dany Vandenbossche : Er is een ruime correspondentie gevoerd tussen Gerard Walschap en de toenmalige BRT. De man die het boek 'Brieven van Gerard Walschap' heeft geschreven, is een van de mensen die mij heeft gecontacteerd. Hij zei dat hij bepaalde stukken en interviews niet kon bekommen, omdat men niet wist waar ze waren.

Minister Dirk Van Mechelen : Dat illustreert dat de VRT het in Keulen hoorde donderen toen men uw vraag onder ogen kreeg. De VRT beschikt over een beeld-, een klank- en een administratief archief. Op het klankarchief komt er door veelvuldig gebruik wat sleet, maar het verkeert zeker niet in een abominabele toestand. Er zal moeten worden onderzocht of het klank- en beeldarchief kan worden gedigitaliseerd. Op die manier kan het voor de geschiedenis worden bewaard. Dat is een kwestie van budgetten. Misschien kan het in een PPS-formule, zodat die schat kan worden gevrijwaard.

Na uw toelichting, mijnheer Vandenbossche, begrijp ik wat u bedoelt met het papieren archief. Ik ben bijzonder gevoelig voor dit soort vragen. Ik neem mij voor om bij het begin van het zomerreces een kijkje te gaan nemen waar dat archief zich bevindt en wie zich daarmee bezighoudt. Ik zal contact opnemen met mijn oude prof, de heer De Maesschalk, om na te gaan of we een project kunnen opstellen om een en ander op termijn te valoriseren.

Mijnheer Vandenbossche, uw vraag heeft de verdienste dat ze de kwestie op de agenda heeft geplaatst. Ik voel mij aangesproken om hier werk van te maken en ik zal de afgevaardigde van de VRT vragen om een initiatief te nemen.

De heer Dany Vandenbossche : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Degenen die hiervoor contact met mij hebben gezocht, zullen gedacht hebben op de gevoelens van de minister te kunnen inspelen. Dat is hun ook gelukt. Ik breng graag deze mensen, waaronder enkele historici, met uw kabinet in contact. Na de beschrijving van het archief in het Amerikaans Theater door één van hen, ga ik graag met u mee. Hij sprak namelijk over het weggagen van muizen en zo, maar dat zal wel een literaire overdrijving zijn geweest.

Met de archieven van de VRT is er altijd wel wat aan de hand geweest. Er is een grote discussie geweest over het muziekarchief en de partituren, een van de grootste collecties in Europa. Gelukkig is die collectie gered door andere instellingen, het VRO en het VRK, waarvan het archief zich nu in de Albertinabibliotheek bevindt. Het is dus nog mogelijk initiatieven te nemen om de archieven alsnog voor verdwijning te behoeden.

Minister Dirk Van Mechelen : Ik heb tijdens mijn studies ooit een archief kunnen opduiken uit een poetslokaaltje, en laten overbrengen naar het Kadoc in Leuven. Het is inderdaad een schande hoe in Vlaanderen archieven worden behandeld. We moeten uitzoeken welke de juiste instelling is om het VRT-archief te bewaren en te ontsluiten. Moeten we dat zelf doen, of zoeken we daar een partner voor, zoals gebeurd is voor het muziekarchief ?

De voorzitter : Bij de bespreking van het decreet op de privaatrechtelijke archiefwerking moeten we aan dit onderwerp denken.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.08 uur.*
